

Šolska reforma.

KROŽKI IN REFORMA VZGOJE IN POUKA.

Metoda dela.

Delo samo nas bo marsikaj naučilo, v marsičem nam bo spremenilo načrte. Od začetka so pa vendar potrebna konkretna navodila; če niso prava, jih lahko zamenjamo z boljšimi. Le birokratizma ni treba. Naj navedem le nekaj nasvetov, ki se mi zdijo potrebni za začetek dela.

Društva so si že porazdelila okraje v samoizobraževalne krožke; tudi okrajni referenti in voditelji krožkov so že imenovani. Formalna stran je tedaj že izvršena.

Jaz govorim le o reformi pouka, naj se me pa pri tem ne razume krivo, kot da hočem druge stvari, ki jih propagira samoizobraževalna akcija, izločiti. Vse se da prav lepo združiti in se tudi mora.

Medsebojne debate iz šolske prakse.

Nasvetujem sledeče:

V krožkih, kjer je že nekaj učiteljev in učiteljic, ki udeležujejo načela nove šole, naj vsakdo poroča o svojem delu v svojem razredu; delo naj utemeljuje z družboslovnimi, psihološkimi in pedagoškimi načeli. Navduševali bodo drug drugega in si pravljali naziranje in delo. Oni, ki še ne poznajo nove šole ne v teoriji, ne v praksi, to so posebno oni, ki so prišli iz učiteljskega in niso imeli ne časa ne prilike poslušati in proučevati, se bodo seznanjali z reformo šole, slišali pa bodo tudi praktične nasvete, da bodo tudi sami lahko uvedli pouk v svojem duhu.

Gotovno so tudi krožki v katerem je vsaj eden, ki je že proučeval moderne smeri in jih že kolikor toliko udeležuje. On naj udeležencem poroča o svojem delu in obenem razloži delo z glavnimi načeli. Poizkušati bodo začeli še drugi in pri prihodnjem sestanku tudi poročali.

Predavatelji o moderni šoli.

Krožek, v katerem si ni nihče na jasnem, kaj je nova šola, naj povabi zmožnega tovariša iz sosednega krožka, ki bo s predavanjem objasnili najvažnejša načela, povedal marsikaj tudi iz svoje prakse in dal pobudo ter pokazal pot do udeleževanja. Kjer ne bo mogoče povabiti predavatelja iz bližine, naj se ga povabi iz kakega drugega okraja.

Zgodilo se bo, da ne bodo imeli na razpolago prav nobenega predavatelja ne iz sosednega krožka in ne iz kakega drugega okraja. Tedaj bo edina pomoč kaka dobra, stvarna in razumljiva razprava v naših pedagoških revijah.

Snov za predavanja.

Odkod pa naj jemljejo poročevalci svojo snov za predavanja in razgovore? Misliti moramo na enotnost in zato moramo imeti nek vir, iz katerega bomo zajemali skupno hrano.

Tak vir mora postati »Popotnik«. Samoizobraževalni odbor ne more dajati vsakemu posameznemu krožku razprav, ker bi bilo s tem preveč dela. Naš stanovski list »Učiteljski Tovariš« nima ne prostora in ne naloge, da bi objavljal pedagoške razprave.

Urednik »Popotnika« naj pospešuje vzgojne potrebe naših šol in pedagoško znanstvene potrebe učiteljev, zbirati mora razprave, ki bodo imele moč za prenavljanje pedagoškega duha in za prenavljanje pouka, skrbeti mora pa tudi, da si bo pridobil vplivnih sodelavcev.

Teoretične razprave so potrebne in pameten človek jih zna tudi ceniti. Ali dejstvo je, da velika večina ne čita, in tudi če bi čitala, jih ne bi čitanje premaknilo do dela. »Popotnik« naj se ali poveča ali pa naj vsaj polovico teoretičnih razprav nadomesti s praktičnimi. Tudi če ne bi teh razprav čitala večina niti sedaj, jih bodo poročevalci propagirali in z njimi seznanjali vse udeleževalce sestankov; sami bodo iskali takih razprav, ker jih bodo potrebovali. »Popotnik« je začel prvi pisati o delovni šoli in to svojo misijo naj tudi nadaljuje.

Poročanje samoizobraževalnemu odboru.

Samoizobraževalni odbor UJU bo moral biti obveščen, kaj se dela po krožkih glede reforme pouka; obveščen bo moral biti o podrobnih snovi predavanj ali razgovorov, o delu v šoli, najbolj pa o problemih, ki so članom krožka še neznani ali ki si jih rešiti ne znajo.

Samoizobraževalni odbor pri pov. UJU mora poznati stanje, kakršno je potem pa potrebe. Glede tehnične strani daje navodila centralni odbor, o duševni strani pa naj obvesti urednika »Popotnika«, da bo vedel, kakšne razprave naj priobčjuje; razprave morajo biti odgovori na splošna, intenzivno obsežna vprašanja. Krožki bodo le na ta način rešili zadrege, v kateri se sedaj nahajajo. Imamo sicer v nemškem jeziku prišane knjige in revije, toda te niso priročne za našo zemljo, imeti bi morali tudi vsi iste knjige, res je pa tudi, da se naše smeri nekoliko ločijo od drugih. Blonski je našim smerem še najprimernejši, vendar nam ne sme postati dogmatičen. Kdor spiše razpravo ali poročilo v našem jeziku, ga razumejo vsi po jeziku po duhu pa, čimbolj je samostojno napisal.

Ankete o reformi šole.

Še nekaj bo nujno potrebno. Prirediti bo treba večkratne centralne sestanke v Ljubljani in Mariboru, kakor jih prireja pedagoška centrala v Mariboru. Na sestankih se bodo

prav radi zbrali zastopniki nove šole, si poročali in se domenili glede najbistvenejših načel, ki naj veljajo za naše razmere.

Knjižnice za reformo šole.

Biti pa moramo tudi informirani o pedagoških pojavih v drugih državah, zlasti o pojavih, ki vsebujejo družabne in gospodarske razmere svojega naroda. Imeti bi morali na razpolago inozemske knjige in revije, najbolj pa seveda oni, ki bodo voditelji vsega pokreta in ki bodo propagirali idejo z razpravami v »Popotniku« ali pa s poročili na sestankih, posebno na centralnih sestankih.

V Mariboru imajo že tako knjižnico, v Ljubljani jo pa še nimamo. Ustanovi naj se v Ljubljani Pedagoška centrala po vzorcu Pedagoške centralne v Mariboru, ki bo naročala knjige in revije in jih posojevala članom. Obe centrali naj bi proučevali najvažnejša vprašanja, med člani centralne naj bi urednik »Popotnika« iskal sodelavce. Centrala se mora ustanoviti tudi zaradi tega, da bodo mogli sodelovati tudi oni, ki zaradi svoje stroke ali stanu niso člani naše organizacije. Na ustanovitve centralne naj mislijo učitelji ki službujejo v Ljubljani. Med organizacijo in centralami ni treba juridičnih vezi, pač pa morajo biti intimne duševne vezi.

Smer reforme.

Glede pedagoških načel, ki naj se udeležujejo pri pouku in ki naj bodo za letošnje glavne točke pri razgovorih o novi šoli, naj se upoštevajo doživljene, domodnost, kompleksni pouk, delovni princip kot metodna stran, družabnost in proizvajanje pa kot realna stran. Proizvajanje je kmetijsko ali pa industrijsko in obrtno. Narod mora seznanjati s proizvajanjem in ga za proizvajanje tudi vzgojiti. Ne smemo si misliti, da morajo otroci proizvajati, česar jim ni mogoče pač pa naj se vzgajajo za proizvajanje. Tudi ne smemo ločiti preveč kmetijski tip od obrtnega tipa; vse se preliva drugo v drugo, kakršno je pač otrokovo in krajevno življensko zanimanje. Kdor dobro razume smeri produktivne šole, ne bo zašel v enostranost. Sicer pa moramo o tem še govoriti.

Temeljne misli za reformo dela.

Ponovim glavne misli: 1. Reforma pouka naj se propagira po krožkih. 2. Razmišljanja naj bodo na sestankih kolektivna, tam pa, kjer so jim nove stvari še neznane, naj bo pasivno razmerje dokler se jih vsaj nekaj ne bo začelo udeleževati. 3. »Popotnik« naj objavlja razprave, v katerih bodo iskali krožki snovi in ki bodo dajale vsemu našemu delu enotnost. 4. Prirejajo naj se centralni sestanki in ustanovi v Ljubljani Pedagoška centrala. 5. Samoizobraževalni odbor, Pedagoški centrali in »Popotnik« naj delujejo vzajemno in enotno.

Še mnogo bi moral omeniti, toda na jasnem si ne bom; dokler ne bomo vzajemno informirani; vsakemu mora biti znano delo drugih.

Organizacija in vsak posameznik naj si izpraša svojo vest, potem pa išče in dela, pa se bo naše pedagoško življenje zganilo in se začelo razvijati.

Jos. Dolgan.

* To vse je naloga »Slovenske Šolske Matice«, ki jo je treba v tem zmislu reformirati, da ne bomo cepili na vse strani svojih sil. — Uredništvo.

NOTE

za petje, klavir, violino
i t. d. za šolo in dom

Za naročilo
zadostna dopisnica.

dobavlja po najnižji ceni
(Gg. učitelji poseben popust).
„MATIČNA KNJIGARNA“
LJUBLJANA.

Društvena zborovanja UJU.

Vabila

= **RADOVLJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO** ne zboruje dne 12. decembra 1927 vsled odloka ministrstva prosvete, ki prepoveduje imeti vsak mesec zborovanja. — Kdaj se bo zborovanje vršilo se članstvo pravočasno obvesti. — Stanislav Zagar, t. č. predsednik.

= **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA OKRAJ SV. LENART V SLOV. GORICAH** zboruje v soboto, dne 10. decembra 1927 ob 10. uri pri Sv. Lenartu v Slov. goricah po običajnem dnevnem redu. — Predsednik.

= **ŠOSTANJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO** zboruje celodnevno 15. t. m. ob 10. uri v Velenju. Dnevni red običajen. Dopoldne se bodo obravnavale društvene zadeve in predavanje tov. Jurkota o pokrajinski skupščini v Skopljju, popoldne bo predaval tov. Roš o svojih hospitacijah na inozemskih osnovnih šolah. Ker bodo predavanja zelo zanimiva, se pričakuje polnoštevilne udeležbe.

= **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA BREŽIŠKI IN SEVNŠKI OKRAJ** zboruje dne 10. decembra 1927 točno ob 10 uri v osnovni šoli v Brežicah z običajnim dnevnim redom. Javite udeležbo sreskemu poglavarju!

= **SAVINJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO ZA VRANSKI OKRAJ** zboruje v sredo 14. t. m. ob 9. uri na Gomilskem. Poleg običajnega dnevnega reda je na sporedu tudi poročilo predsednika krožkov ter poročilo o seji širjega sosveta v Celju. Odsotnost se mora opravičiti! — Odbor.

Poročila:

+ **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MESTO MARIBOR IN BLIŽNJO OKOLICO** je zborovalo dne 17. oktobra 1927 ob 8. uri v kazinski dvorani v Mariboru.

Zborovanja se je udeležilo 87 članov in več gostov.

Predsednik tov. Skala otvoril zborovanje, pozdravi novo pristopivše člane in goste ter poroča, kako so delegati rešili naloge, ki so jo dobili na zadnjem zborovanju da zastopajo društvo na pokrajinski skupščini v Kranju in na državni v Skopljju.

V zvezi s tem poda tov. predsednik tudi situacijsko poročilo o naši organizaciji ter pri tem posebno poudarja važnost akcije, ki stremi za tem, da se tudi organizacija hrvatskih učiteljev ujedini z organizacijo UJU.

Situacijsko poročilo: Temu poročilu sledi poročilo tov. predsednika o došlih dopisih, in sicer o reformi društvenega delovanja, o izvenšolskem delovanju učiteljstva, o revizijski poveri. UJU v Ljubljani, o vprašanju kurjave in stanovanja, o samoizobraževalnem tečaju, o sklepu kamniškega učiteljskega društva radi odložitve funkcij šol, upraviteljev v krajevnih šolskih odborih, o protestu združenih učiteljskih organizacij povodom činovniškega zakona o protestni resoluciji podani na seji širjega sosveta v Ljubljani dne 2. oktobra 1927. Prečita tudi dopis »Učiteljskega doma« v Mariboru, ki vabi učiteljstvo na sodelovanje in ga poziva, da podpre to važno gospodarsko institucijo. Omenja tudi dopis poveri. UJU v Ljubljani glede na prijavo članov za »Učiteljsko tiskarno«.

Vsak dopis predsednik tolmači, pristavlja svoja mnenja in zavzema stališče. Nato otvori o dopisih razpravo, v katero posežejo tovariši: Hren, Grčar, Malenšek, Cvetko, Alt, Cibic, Kutin, Andrejčič.

Tov. Hren poda pojasnilo glede okrožnice o delu učiteljstva, pojasni naše stališče do Učiteljske tiskarne in poudarja potrebo po razčiščenju vprašanja o kurjavi in stanovanju.

Tov. Grčar obširno obrazloži vprašanje, ki zadeva naše zahteve po kurivu in stanovanju.

Tudi ostali tovariši razpravljajo o vprašanju kuriva in stanovanja. Tov. Alt govori o beneficijah ki jih je dajala Učiteljska tiskarna Učiteljskemu konvikt. Pojasnjuje zadevo pristopa novih članov in priporoča istega. Pojasni tudi napetost, ki obstoja med tiskarno in poverjeništvom. Dalje opozori članstvo na reorganizacijo uradniške »Samo-pomoči« v Mariboru, ki bo svoj delokrog raztegnila na obe oblasti.

Ker je čas hitro potekal in so se še pri-glašali tovariši k debati, se je odložila nadaljnja debata o predsedniškem situacijskem poročilu na prihodnje zborovanje. Le blagajničarka tov. Burnikova je podala še svoje blagajniško poročilo. Tekom debate so se stvorili sledeči sklepi in predlogi:

1. Odboru se nalaga da napravi in predloži krajevnemu šolskemu odboru v Mariboru v zadevi kuriva in stanovanja vlogo, kakršno so že predložili šolski upravitelji v Mariboru.

2. Društvo naj pozove poverjeništvu UJU v Ljubljani da se peča s stanovanjskim vprašanjem in budno sledi razvoju revizijske činovniškega zakona.

3. Učiteljska zborovanja naj se vrše kot doslej vsak mesec.

Delovna šola. 1. Tema: Razmere, ki vplivajo na razvoj otroka. Poroča tov. Karel Doberšek iz Prevalj.

Tov. Doberšek je na podlagi statističnih tabel ki jih je za svojo šolo in svoj okraj sestavil, pojasnjeval socialne vplive na razvoj otroka, ki ga mora učitelj dobro poznati. Za zanimivo in zelo važno poročilo se mu je predsednik prisrčno zahvalil in priporočil, da bi se tovariši podal s poročilom med vse učiteljske, ki naj bi potem na sličen način napravilo pregledne tabele za svoj šolski okoliš in s tem ustvarilo podlago, da pridemo časom do pravega spoznanja našega otroka.

2. tema: O delovni šoli kot taki oziroma o delovnem pouku je govoril tov. Vranc, ki je ob tej priliki imel tudi razstavno sredstvo in pripomočkov, ki se jih poslužuje v svojem razredu za koncentracijski pouk na osnovi sodelavnosti otroka. Svoje poročilo je opiral na praktične primere, ki jih je jemal iz svojega enoletnega delovanja v šestem razredu osnovne šole v Studencih pri Mariboru.

Podpredsednik tov. Alt se mu je iskreno zahvalil za njegovo neumorno delo ter ga vzpodbujal k nadaljnjemu smotrenemu delu v tej smeri.

3. tema. Vsled pozne ure se je predavanje tov. Jurančiča o gospodarskih, kulturnih in socialnih prilikah kraja, kjer službuje on, preneslo na popoldne.

Njegovega predavanja se je popoldne udeležilo učiteljstvo in učiteljski naraščaj samostanske šole.

Popoldnansko razpravo o delovni šoli je zopet vodil Odsek za notranjo reformo osnovne šole kakor je vodil nedeljsko razpravo.

+ **MARENBERSKO UČITELJSKO DRUŠTVO** je zborovalo dne 5. oktobra 1927 v Breznu.

Situacijsko poročilo. Tov. predsednik otvoril zborovanje in poda kratko poročilo o učiteljskem gibanju v zadnjem času.

Statistika. V okraju je 43 učiteljev in učiteljic. Včlanjenih je pri UJU 41. Na zborovanju je bilo navzočih 35 članov.

a) Samoizobraževalni tečaj v Ljubljani. Ref. tov. Justa Suša je podala vtise iz tečaja. Izvajala je, da je začelo vreti v naših vrstah. Na vseh koncih in krajih prihajajo sveže moči in razglablajo naše stanovske

zadeve, naše šolsko in izvenšolsko delo iz globokih vidikov. Zato se bodo po vseh družinih ustanovili delovni krožki, ki bodo reševali te naloge.

b) Pokrajinska skupščina v Kranju. Ref. tov. Lešnik je podal osebne vtise. Tov. Hudales mu je stavil vprašanje, kako da je propadel naš predlog glede samoobrambene sklada. Tov. ref. je izjavil, da je predlog prišel na vrsto šole po dolgi in mučni debati o pevskem zboru. Delegati so se branili zvišanja članarine. Ker je težko prodrl pevski zbor, je razumljivo, da bi obrambni sklad propadel, ker bi pač zahteval povišanje članarine še za 1 Din mesečno. Tovariši Hudales zavrne referenta, češ, pevski zbor in obrambni sklad se ne moreta iztovetiti. Živimo v dobi preganjanj. Prizadete tovariše bomo morali podpirati. Zato vprašam, ali jih bomo podpirali z obrambnim skladom ali s petjem. Oboje je potrebno, a potrebo gotove ustanove potencira reakcijska doba v kateri živimo.

c) Seja širjega sosveta v Ljubljani dne 2. oktobra 1927. Referent tov. B. Jurančič poda izčrpano poročilo. Za tolmačenje šolskih naredb in odredb, kakor sploh vseh zakonov, po katerih se uravnavajo naše pravice in dolžnosti, je bil izvoljen poseben odbor, sestojec iz tov. Lešnika, Goloba in Serbeca.

Samoizobražba. Ustanovili so se trije krožki ter so se šole porazdelile v sledeče skupine:

a) Sv. Ožbolt, Brezno, Kapla, Remšnik. — Poverjenik tov. Oskar Hudales iz Kaple.

b) Ribnica, Vuhred, Sv. Anton, Marenšberg. — Poverjenica tov. Sonja Poharjeva iz Marenberga.

c) Sv. Primož na Poh., Vuzenica, Muta, Trbonje, Vrata, Pernice, Sv. Jernej. — Poverjenica tov. Justa Suša iz Mute.

Šolska reforma. Tov. predsednik sporoča, da se vrši v Mariboru dne 16. oktobra 1927 enodnevn timeraj za delovno šolo ter apelira na članstvo, da se istega udeleži.

Izvenšolsko delo. Temeljito se je razpravljalo o problemu izvenšolskega dela na podlagi okrožnice poverjeništvu UJU. Članstvo se je zedinilo na liniji, da moramo naše delo kvalificirati, da moramo pri vsaki izvenšolski akciji, kjer sodelujemo, zasledovati vzgojni cilj.

HOTEL TRATNIK Ljubljana, Sv. Petra c. 25

Priporoča lepe zračne sobe.

+ **LITIJSKO OKRAJNO UČITELJSKO DRUŠTVO** je zborovalo v ponedeljek 14. novembra v Ljubljani na moškem učiteljskišču.

Statistika: Kljub skrajno slabemu vremenu se je udeležilo zborovanja 46 tovarišev(ice); oprostilo pa se jih je 18 zaradi boleznih oziroma slabe poti.

Situacijsko poročilo: Zborovanje je poteklo izredno živahno. Po otvoritvi je predsednik podal besedo glavnemu tajniku tov. Kobalu, ki je poročal o izidu volitev v disciplinsko sodišče, povdarjajoč, da naša organizacija ni postavljala kandidatov iz političnega, ampak iz stanovskega vidika ter obžaluje, da se naši tovariši ne morejo povzpeti do naziranja, kakoršnega so vsi stanovci glede svojih organizacij. Nadalje poda točno poročilo o Učiteljski tiskarni, kar naj vzame članstvo na znanje. — Poleg tega je prinesel omenjeni tovariš tudi razveseljivo vest, da se lahko nadejamo v dobljenem času našega »Konvikta«.

Krožki. Navodila o organiziranju pedagoških v društvu je podal tov. Hrenšček, nakar so se ustanovili 4 krožki, in sicer: litijski krožek, sklicatelj tov. Horn, zagorski krožek, sklicatelj tov. Šlibar, višnjegorski krožek, sklicatelj tov. Thurnher in šentviški krožek, sklicatelj tov. Jevnikar. Delovanje v krožkih začne takoj, članstvo pa se prosi, da smatra udeležbo za dolžnost.

Enoglasno se sklene, da prestane biti član organizacije vsak, ki brez tehtnega vzroka izostane trikrat zaporedoma pri skupnih zborovanjih.

Vpisalo se je pet novih članov.

+ **UČITELJSKO DRUŠTVO UJU RADOVLJICA** je zborovalo dne 12. novembra 1927 na Jesenicah.

Situacijsko poročilo: Stanislav Zagar je podal društveno stanje od 14. oktobra 1927 do danes. a) Uradniško stanje. b) Učiteljska tiskarna. c) Preustroj društvenega delovanja. d) Pravila UJU. d) Uredba o krajevnih šolskih odborih. e) Slučaj Flere. f) Slučaj Möderndorfer. g) Uredba o učiteljskem disciplinskem sodišču. h) Slučaj volitev v ocenjevalno komisijo. i) Novi učni načrti.

Statistika: a) Število učiteljstva v okraju 122. b) Število članstva v okraju 57. c) Število udeležencev pri zborovanju 43.

Samoizobražba: L. Pibovec, Slavko Mrovlje, Stanislav Zagar.

a) Število krožkov: 2.

b) Jeseniški en sestanek, radovljiški dva.

c) Jeseniški 33, radovljiški 9.

d) Jeseniški: 1. Obris delovanja pedagoškega krožka za tekoče leto (Slavko Mrovlje). 2. Pibovec: Kratke smernice za posamezne predmete v smislu modernega šolstva pričeni s prvim šolskim letom.

b) Radovljiški: Obris in smernice delovne šole (Stanislav Zagar).

Šolska reforma: Pibovec Leo, Zupanič Franc in Zagar Stanislav.

a) Delovna šola z ozirom na naše razmere.

b) Sklene se, naj poverjeništvu UJU doseže dovoljenje za poskusne razrede prijavljencem v smislu delovne šole. — Po-